

Mire van a magyar erdészetnek szüksége.

Ama régi latin példabeszéd, hogy : összetartás által kis dolgok nagygyá lesznek, és megfordítva, a legnagyobbak is megsemmisülnek, saját szakunkra nézve is örök igazságot tartalmaz.

A magyar erdészet épen úgy, mint Európa többi nemzetének erdészete, kivéve a német nép magasra fejlett és a többi népeknek is utmutatóul szolgált erdészétét, életének tavasz-korában áll, s a fejlődés emez idejében a munkásság és küzdelmek megfeszített erejét igényli.

A fának, melytől életerős fejlődést, vérszel-viharral szembezálló szilárd törzset, s egészséges gyümölcsöt várunk, gondos kezek ápolására van szüksége. Épen így áll ez szakunkra, vagy jobban mondva, erdőgazdaságunkra nézve is, ha azt akarjuk, hogy ez képessége és rendeltetése egész mérvében kifejlődhessék, s minden irányban megfelelhessen azon várákosáknak, melyet országos érdekeink szempontjából betölteni hivatott.

A magyar erdészeti életfájának elültetése csak a legközelebbi multban történt, a néhány év, mely az idő óta eltelt, eléggé gondosan lett a csemete ápolására szentelve, de igen természetesen, a kiválóbb gondozás netovábbjának határa még nem jött el, sőt a tavasz idejét élő fiatal fa, növekedett törzsének megfelelőleg, fokozottabb segílyt és ápolást igényel, ha azt akarjuk, hogy oly állandó életü törzsszé nőjjon, melynek védelme alatt a hazai erdőgazdaság egészséges élete és termézszerü üdvös fejlődése biztosítva legyen.

A magyar erdészeti értelmi fejlődése képezi zálogát a magyar erdők jó állapotának. Ha az erdők és ezekre gondot viselő erdészek iránti tisztelet palotában és kunyhóban egyenlő mértékben nyilvánul, ha nemzetünk minden értelmes tagja kellő

fogalommal birand azon, ma csak szájon hordott, de lényegében kevesek által ismert kincsről, melyet Magyarország erdeiben bir : akkor a magyar erdőgazdaságot és jövőjét többé félteni okunk nem lehet, mert ekkorra már oly erős gyökeret vert a nemzet szívében és mint a nép életfenntartására szolgáló nélkülözhetlen forrás annyira ismertté lett, hogy a felette való örökös és fejlesztésére irányuló törekvés általános közszükségletté vált. Mindaddig azonban, míg ez óhajtott idő eljövend, mindannyiunknak : erdőbirtokosoknak és erdészeknek, a közös nemzeti és a kölcsönös egyéni érdekek által is sugalt összetartó munkásságra, az egymást felvilágosító, serkentő, oktató és támogató gazdasági eljárásra van szükségünk.

Nem lehet ugyan tagadni azt, hogy mint mindenütt, úgy hazánkban is az erdőgazdaság közgazdasági szempontból való felügyelete és fejlesztésének azon teendői, melyek az egyéni gazdálkodás és áldozat-hozatal körén kívül esnek : a nemzeti élet munkásságának irányadó vezérletére hivatott kormányzatnak feladata. De másfelől az sem vonható kétségbe, hogy mindaz, mit a kormányoknak ily irányban tenni szükséges és kötelességök, csak kisebb részét teheti annak, mi a földművelés erdészeti ágának érdekében, szemben a korunkban magasabbra fejlődött technikai ismeretekkel és ezzel kapcsolatban fellépett társadalmi szükségletekkel, teendő.

Senki sem állhat pedig az e részbeni munkásság felvételéhez és ernyedetlen folytatásához közelebb, mint épen az erdőbirtokosok és erdészek, kik első sorban nyerik a siker gyümölcsét.

A magyar erdőbirtokosok egy része, s fájdalom, épen nem a kisebb rész, erdejét még nem ismeri úgy, mint jövedelmének időjárástól nem függő azon forrását, mely számára és utódjai részére tartamos és helyes kezelés mellett állandóan biztos jövedelmet nyújtani képes. Azok, kik ma az erdőben csak a

gyapja lenyírására váró juhot látják, s attól az avatott szakértő kezelést és az ezzel járó aránylag csekély mivvelési költségeket megtagadják: a gondtalanul lekaszabolt és elpusztult erdők romjait öröklő unokák megérdemlett kárhoztatásának méltó átkát vonják nevökre. És mit érdemelhetnek utoljára is azok, kiknek önző vagy tudatlan kezelése a kopár erdőterületek amyira elrontott talaját adja át az utódnak, melyet a gazdasági mivvelésnek ismét meghódítani vagy éppen nem lehet, vagy csak oly magas költségen, melyet józan gazdálkodási számítás mellett egyénileg többé senki nem tehet?

Az, a mit erdőgazdaságunk javára kormány-részről legközelebből és mint legszükségesebbet várhatunk, mire e sorok világot látnak, a létesülés fokához, egy hatalmas lépéssel közelebb jut. Az erdőtörvényjavaslat a képviselőház asztalára tétetik. És ha elfogadtatik ez azon szövegben, és illetőleg alap-elvekkel, melyekkel a kormány beterjeszti, akkor hitünk szerint megnyertük a magyar erdőgazdaság emelkedhetésére szükségelt azon egyik eszközt, melynek segélyével az értelmes és lelkiismeretes végrehajtó munkásság, az erdőbirtokosok és erdészek támogatása mellett, üdvösen építhet.

A gazdaság gyakorlati alkalmazására szükséges ismeretek megszerzése, azok terjesztése és követése képezi azon másik eszközt, mely hivatva van erdőgazdaságunkat minden egyes erdőbirtok vagy gazdasági terület körében az okszerű és belterjes kezelés azon magasabb fokára juttatni, melyet jobblétünk érdekében elérni, mind egyéni, mind nemzetgazdasági szempontból egyenlő kötelesség. A magyar erdőbirtokosok közül, fájdalom, igen kevés s tekintve a minden rendből való birtokosok nagy számát, ugyszólva csak itt-ott mint kiváló ritkaság találkozik egy-egy, ki elég szorgalommal birt arra, hogy az erdőgazdaság valódi természetéről s az ahoz szükséges tudományok mivveléséről alapos fogalmakat szerezzen; erdeinek kezelését

pedig oly szakértő és lelkiismeretes kezekre bizza, melyek megfelelő szakmiveltséggel párosultan azt úgy és oly eredménnyel kezelik, mely az adott körülmények közt a leghelyesebbnek és legjövödelmezőbbnek ismerhető. Most igen sokan megelégednek azzal, mit a legkezdetlegesebb viszonyok mellett várni lehet, de a melyet szakismeret és buzgalom kettőzött mértékre emelhetne; míg ismét mások nem gondolnak egyébbel, mint úgy a hogy lehet és veszik, minél több fát eladni az erdőből. Ennek így maradni nem szabad s a válvetett működés minden tisztességes eszközével, szóval, írásban, tettel, példával arra kell törekednünk, hogy birtokosaink az erdő természetét s az erdőgazdaság lényegét és fontosságát a maga valóságában megismerhessék, mert ekkor nem lehet kétség abban, hogy az erdőt nem fogják pusztítani, a vágatás után Isten kegyelmére és tudatlan kezek gondjára bízni, eszélytelen legeltetéssel túlterhelni és tönkre tenni.

Az emberi természet tulajdonához tartozik, hogy azt, a mit alapos tudással nem ismer, rendesen félszegen itéli meg. Így vagyunk az erdészettel is, melyet hazánkban még kevés birtokos méltatott arra, hogy belőle vagy róla annyit tanuljon meg, mennyit attól követelhetni, ki a gazdasági és tudományos míveltség színvonalán állani kíván. A bámulat és néha rémülés szállja meg az embert, ha itt vagy ott, egy vagy más, különben a jelesekhez számított férfit hall az erdészetről beszélni s annak az erdőkről, az erdészetről és az erdészeti tudományokról birt fogalmáról meggyőződést szerez. Arról pedig, hogy a szakképzett erdész tudománya csak oly terjedelmes és fáradságos megszerzést igényel, mint a mérnöki, bányászati vagy jogi ismeretek elsajátítása, s hogy minőség tekintetében is kiállja emezekkel a versenyt, nem csak a földbirtokosok, de még az ugynevezett tudósok között is igen kevesen látszanak tudással birni.

Ezt is meg kell szüntetnünk, erre van első sorban szükségünk, mert ezek nagyobbára az erdőtulajdonosok, kiknek kezében a hatalom és eszköz, s kiknek mi erdészek inkább csak végrehajtó közegei vagyunk. A feladat nem könnyű, de ha sikerülend oly mértékben, hogy a mai tiszteletre méltó kivételek száma megszűnjék kivétel lenni, akkor nagy eredménnyel dicsekedhetünk s a cél fele-utját bizonyára elértük.

Ha az erdőbirtokosok irányában lehet jogosult várakozásunk, nem kevésbé van ugyanennek helye azok irányában is, kik hivatva vannak az erdészethez mint annak saját akaratukból vállalkozott kulturális munkásai szolgálni. Az erdészeti tisztviselőktől, szakértő erdész-társainktól s általában mindazoktól, kik igényt tartanak a szakértő erdész szép czimére, kiknek gondviselésére erdő bízott, vagy a kik életüket arra szentelik, hogy az erdészethez szolgálják s jövőjüket is ezen a pályán keresik, a legjogosultabban lehet elvárni azt, hogy az erdőgazdaság vezetéséhez és kezeléséhez szükséges szakismerteket a lehető legkiterjedtebb mértékben birják.

Ma még nagy azok száma is, kik a zöldgalléros kabátot mint erdészek viselik, de vajmi kevés tudománnyal bírnak az erdészetről s használhatóságuk ugyszólva egy ölfakimutatás vagy munkabérjegyzék szerkesztéséig s a tettenért erdő-tolvaj megfogásáig terjed. Miként az e fajta emberek nem érzik szükségét annak, hogy erdészeti könyvet és lapot olvassanak: épen úgy nincs szüksége az erdészethez is rájuk. A birtokosok, kik ezeket pénzben rendesen kisebb, de a természetmennyi illetményekkel igen sok esetben jó fizetéssel díjazták, ugyan e költségért használhatóbb, tanultabb és tapasztaltabb egyéneket is kaphatnak, csak utána járjanak.

Szükségünk van tehát arra is, hogy az ilyen sem nem tudó, sem tanulni nem vágyó elemeket olyanok váltsák fel, kik szakmánkon nem csak élni tudnak, de akarattal és képes-

séggel is birandnak arra, hogy az erdészeti tudományokban magukat miveljék s arra törekedjenek, hogy tanulás, az erdő természetének szorgalmas megfigyelése és lelkiismeretes munkásság által a kezökre bizott erdőnek javára váljanak, hogy a szolgálatot-adó birtokos hálára és jutalmazásra legyen kötelezve, s utódjuk tisztelettel említse nevöket.

Erdőbirtokosnak és erdésznek egyaránt áll kötelességében a szakmiveltség kölcsönös előmozdítása, mert a tudás és ezzel karöltött lelkiismeretes munkásság fogja a szép és jövedelmező állabokat életre hívni, melyek aztán a rájuk fordított költséget gazdag kamatokkal fizetik vissza.

A gondviselés máig annyira kedvezett szakunknak, hogy erdőgazdaságunk szolgálatára ma már életerős erdészeti egyesületünk van s ennek áldozat-készségével saját szakirodalmi közlönyvel rendelkezünk, melynek útján tudomást és tájékozást szerezhetünk mindarról, mit erdőgazdaságunk érdekében tudnunk kívánatos. Ezek anyagi és szellemi támogatása is szükséges, mert segélyökkel érhetjük el azt, a mire erőnk egyedül elégtelen, az erdőbirtokosok és erdészek pedig ennek körében egyesülhetnek a kölcsönös cél elérésére. Kapcsolatban ezzel szükséges az is, hogy erdészeti szakférfiaink komoly kötelességöknek tekintsék az erdészeti ismeretek gyakorlati alkalmazásáról szerzett tapasztalataikat, bármily csekélyeknek látszassanak is azok, az illető helyi viszonyok között, minél bővebb mértékben közölni az e célra rendelkezésökre álló Erdészeti Lapokban, hogy azokból, a szerint a mint hasznosak vagy károsak, a közjó érdekében mások is okulást szerezhessenek.

Ha az erdőbirtokosok és erdészek kölcsönösen szövetkeznek arra, hogy az orsz. erdészeti egyesületet és szakirodalmunkat a jól megérdemelt erkölcsi s anyagi segélyben részesítsék, és szakadatlanul munkaképes állapotban tartsák, akkor ezek útján sikerülni fog a polgári közélet azon többi tényezőit is, kiknek

erdészeti ügyek intézésére befolyásuk van vagy kötelességükben áll, a szak igényeinek megfelelő irányba terelni s működésöknek oly utat jelölni, melyen haladva az erdőgazdaság hátrányára szolgáló intézkedéseket nem, vagy kevésbbé követnek el.

Szükségünk van még arra is, hogy erdészeti irodalmunk eddig csekély számu munkásainak kitarása és munkaképessége ne csökkenjen, a sovány erkölcsi és anyagi jutalom, melyet az irodalom papjai hazánkban még eddig nyerhetnek, csüggedésbe ne ejtse és ne indítsa arra, hogy szakunk kárára a tollat letegyék. Kevesen vagyunk és ha e kevesek lelki ereje vagy a szak jövőjében vetett reménye megtörnék, akkor a haladás helyett nehéz fordulat állana előttünk. Mi, kik az erdészeti irodalom uttörő munkásai vagyunk, találjuk legfőbb jutalmunkat abban, hogy szakunk jobb jövőjének megállapításán dolgozhattunk s az annak tett eme szolgálattal egyszersmind honfiai kötelességet is teljesítettünk. Szükség, hogy irodalmunk hivatott munkásainak száma szaporodjék, miért is hön óhajtjuk, hogy az eddigiek lankadatlan munkásságához az újabb erők minél nagyobb száma csatlakozzék s hogy ezzel összefüggőleg közönségünkben is legalább megkétszereződjék az irodalom-pártolók és az orsz. erdészeti egyesülethez csatlakozók száma, hogy többen legyenek, kikért dolgozni lelkesüljön az író!

Régi igazság az, hogy megfelelően díjazott munkától lehet jobb sikert várni, ugyanezért szükség az is, hogy erdőbirtokosaink erdészeiket a tőlük kívánt munka értékének megfelelő díjazásban és erkölcsi elismerésben részesítsék, s ezek amannak kiérdemléséül szintén a legjobb szolgálatot teljesítsék. Hogy pedig tisztán lehessen a szolgálat gyümölcsét láthatni, s az egyéni tudomány és szorgalom idegen erő békójába szorítva ne legyen, szükség van arra is, hogy az erdő minden más gazdasági ágtól elválasztva, saját szakértőinek külön igazgatása alatt álljon, s a maga külön számlájára kezeltessék.

Azon fiatal szaktársainkat illetőleg, kik most állanak a pálya kezdetén, mi szükségünk lehet? Az, hogy szorgalmasan tanuljanak és szokják meg a kötelesség hű és pontos teljesítését, hogy akkor, midőn kidőlt elődeik helyébe lépnek, szakunk bennük értelmes és munkaképes férfiakat nyerjen! A ki fiatal korában hanyag és kötelességét mulasztó, attól később is csak hasonló várhatni. Ilyen here természetű emberekre pedig épen nincs szüksége a magyar erdészetnek.

Erdőakadémiánk tanereje és tan-anyaga olyan, hogy az, a ki tanulni akar, a tudás forrásához elég bő mértékben juthat. Minthogy pedig fiatal erdészeinket hazai viszonyainknak legmegfelelőbbben a selmeczi erdőakadémián nevelhetjük, mert a magyar erdőgazdaság igényeinek legmegfelelőbb alapismerteket itt szerezhetik meg, szükséges az is, hogy azok, kik e pályára szentelik életüket, a kellő szakképzést inkább ezen, mint bármely más tanintézetben szerezzék meg.

A tanulás, tudás, szorgalmas munkásság és takarékos gazdálkodás az, a mire szakunknak és mindannyiunknak szüksége van. Ezekre törekedjünk, ezeket teljesítsük s akkor az egyéni és nemzeti jóllét gazdaggá lett talaján szakunk felvirágzása is bizonyára lehetségessé válik.

A fennebb elmondottak azok, a mikre a magyar erdőgazdaságnak általában szüksége van, s melyeket mi, mint az új év fordultával is alkalmoszerű eszméket leirtunk azért, hogy egyenként és összesen, munkára és új hívek toborzására is serkentsük azokat, kik a magyar erdőgazdaság fejlődésének gondozását szívükön viselik.

Az, a ki magát magyarnak vallja, s kinek szívében a haza és nemzet iránti szeretet lángja kialvófélben nincs, ki óhajtja és szereti azt, hogy nemzetünk kulturális életének összesége és ennek egyes részei, összehasonlítva a mivelt népek hason irányu munkásságával, a versenyt kiállja: annak akarni

és kívánni kell azt is, hogy a magyar erdőgazdaság fejlődése nem csak hogy akadályra ne találjon, de minél magasabb mértékben történjék, s hogy az erre szükséges anyagi és erkölcsi támogatást, minden honpolgár, de kiválóképen az, ki nek e szak irányában kötelezettsége van, buzgón teljesitse.

Bedő Albert.

Az erdei-fenyő művelése a pozsonymegyei homokos lapályon.

Pozsonymegye beutazása alkalmával azon kedvező helyzetbe jöttem, hogy Magyarországnak homoktalajon elterjedő, tán legnagyobb erdei fenyvesével ismerkedtem meg. Ezen fenyves mintegy 45.000 holdnyi, sárga és barna, csillámpalát nélkülöző és helyenként futóhomokba átmenő diluviál homok által képződött rónaságot foglal el, és több nagybirtokos tulajdona. Az erdőtenyésztési, illetőleg mívelési mód megismerhetése céljából a legnagyobb birtokos tulajdonát szemléltem ki, és e végből herczeg Pálffy Antal detrekői uradalmának erdőmesteréhez Pokorny József urhoz fordultam, ki is a rendelkezése alatt álló 28.000-nyi hold erdei-fenyvesekben szokásos mívelési móddal a legnagyobb szivességgel megismertetett, s ezenkívül az e tárgyra vonatkozó 5 évi számadásokat is rendelkezésemre bocsátotta, melynek alapján az alábbi számadási adatokat is gyűjthettem.

Mínthogy az erdei-fenyvesek felujtására szükséges mag házilag szereztetik be, érdekes leendő tán az annak nyérése körüli eljárással és ennek eredményével is megismerkednünk.

A magot tartalmazó tobozok az évenként letaro'andó vágásokban ledöntött fákról gyűjtetnek és csak kivételesen rosz magévekben a szélső fákról is.